

Đề thi số 1

Môn thi: Giải tích II.
Hệ: Chính quy.

Số tín chỉ: 4.
Thời gian làm bài: 120 phút.

Câu 1. (1.5 điểm) Cho hàm 2 biến $f(x, y) = \frac{y\sqrt{y}}{\sqrt{x}}$.

Chứng tỏ rằng: $x^2 \frac{\partial^2 f}{\partial x^2} = y^2 \frac{\partial^2 f}{\partial y^2}$

Câu 2. (2 điểm) Tính tích phân 2 lớp $\iint_D e^{\frac{x}{y}} dx dy$ với D là miền phẳng nằm bên trên trục hoành $y=0$, giới hạn bởi parabol $y^2=x$ và 2 đường thẳng $x=0, y=1$.

Câu 3. (1.5 điểm) Tính thể tích khối vật thể giới hạn bởi mặt paraboloid $z=1-x^2-y^2$ và mặt phẳng $z=0$

Câu 4. (2 điểm). Tính tích phân đường loại 2 trên một đường cong kín $\oint_C (xy + y) dx + xy dy$, với C là đường tròn $x^2 + y^2 = 1$, chiều C ngược chiều đồng hồ.

Câu 5. (1.5 điểm). Tìm nghiệm tổng quát của phương trình vi phân toàn phần:

$$3x^2(1 + \ln y) dx + \left(\frac{x^3}{y} - 2y \right) dy = 0, \text{ với } y > 0$$

Câu 6. (1.5 điểm). Giải phương trình vi phân $y'' + y = xe^x$

Sinh viên không sử dụng tài liệu

Đáp án đề thi số 1, Môn thi: Giải tích II

Câu 1. (1.5 điểm) Ta có $f(x, y) = y^{\frac{3}{2}} x^{\frac{-1}{2}}$,

$$\frac{\partial^2 f}{\partial x^2} = \frac{-1}{2} \times \frac{-3}{2} y^{\frac{3}{2}} x^{\frac{-5}{2}}, \quad \frac{\partial^2 f}{\partial y^2} = \frac{3}{2} \times \frac{1}{2} y^{\frac{-1}{2}} x^{\frac{-1}{2}}$$

Vậy $x^2 \frac{\partial^2 f}{\partial x^2} = \frac{3}{4} y^{\frac{3}{2}} x^{\left(\frac{-5}{2}+2\right)} = \frac{3}{4} y^{\frac{3}{2}} x^{\frac{-1}{2}}$, $y^2 \frac{\partial^2 f}{\partial y^2} = \frac{3}{4} y^{\left(\frac{-1}{2}+2\right)} x^{\frac{-1}{2}} = \frac{3}{4} y^{\frac{3}{2}} x^{\frac{-1}{2}}$ (đpcm)

Câu 2. (2 điểm) Miền D được xác định bởi các bất đẳng thức $y^2 \geq x$, $x \geq 0$, $0 \leq y \leq 1$. Vậy tích phân được tính có dạng:

$$\begin{aligned} I &= \iint_D e^{\frac{x}{y}} dx dy = \int_0^1 \left(\int_0^{y^2} e^{\frac{x}{y}} dx \right) dy = \int_0^1 \left(ye^{\frac{x}{y}} \right) \Big|_{x=0}^{x=y^2} dy = \int_0^1 (ye^y - y) dy \\ &= \left((y-1)e^y - \frac{y^2}{2} \right) \Big|_0^1 = \frac{1}{2} \end{aligned}$$

Câu 3. (1.5 điểm) Khối vật thể được xác định bởi các bất đẳng thức $0 \leq z \leq 1 - x^2 - y^2$. Từ đó dẫn tới $0 \leq 1 - x^2 - y^2 \Rightarrow x^2 + y^2 \leq 1$. Vậy thể tích được tính bởi:

$$V = \iint_{x^2+y^2 \leq 1} \left(\int_0^{1-x^2-y^2} dz \right) dx dy = \iint_{x^2+y^2 \leq 1} (1-x^2-y^2) dx dy$$

Sử dụng phép đổi biến trụ $\begin{cases} x = r \cos \varphi \\ y = r \sin \varphi \end{cases}$, $r \geq 0$, $0 \leq \varphi \leq 2\pi$. Jacobien của phép biến

đổi bằng r . Thay vào bất đẳng thức $x^2 + y^2 \leq 1$ có $r \leq 1$. Vậy tích phân bằng:

$$V = \int_0^{2\pi} \left(\int_0^1 (1-r^2) r dr \right) d\varphi = 2\pi \left(\frac{r^2}{2} - \frac{r^4}{4} \right) \Big|_0^1 = \frac{\pi}{2}$$

Câu 4. (2 điểm). Sinh viên có thể làm theo 2 cách, nếu đúng được đủ điểm:

Cách 1

Sử dụng công thức Green đối với đường cong kín C. Đặt:

$$P = xy + y; \quad Q = xy.$$

Tích phân tính bằng

$$I = \iint_D (Q'_x - P'_y) dx dy = \iint_D (y - x - 1) dx dy$$

Đặt

$$x = r \cos \varphi, \quad y = r \sin \varphi, \quad |J| = r, \quad D_{r\varphi} = \{0 \leq \varphi \leq 2\pi, 0 \leq r \leq 1\}$$

Do đó

$$\begin{aligned} I &= \iint_{D_{r\varphi}} r(r \sin \varphi - r \cos \varphi - 1) dr d\varphi = \int_0^{2\pi} (\sin \varphi - \cos \varphi) d\varphi \int_0^1 r^2 dr - \int_0^{2\pi} d\varphi \int_0^1 r dr \\ &= [-\sin \varphi - \cos \varphi]_0^{2\pi} \cdot \left[\frac{r^3}{3} \right]_0^1 - [\varphi]_0^{2\pi} \cdot \left[\frac{r^2}{2} \right]_0^1 = -\pi \end{aligned}$$

Cách 2

Tham số hóa đường tròn dạng: $x = \cos \varphi, y = \sin \varphi, 0 \leq \varphi \leq 2\pi$

Có $dx = -\sin \varphi d\varphi, dy = \cos \varphi d\varphi$. Thay vào tích phân có:

$$\begin{aligned} I &= \int_0^{2\pi} (-(\cos \varphi + 1)\sin^2 \varphi + \cos^2 \varphi \sin \varphi) d\varphi = \\ &= -\int_0^{2\pi} \cos \varphi \sin^2 \varphi d\varphi - \int_0^{2\pi} \sin^2 \varphi d\varphi + \int_0^{2\pi} \cos^2 \varphi \sin \varphi d\varphi = -\pi \end{aligned}$$

Câu 5. (1.5 điểm). Đặt hàm $F(x,y)$ sao cho

$$\frac{\partial F}{\partial x} = 3x^2(1 + \ln y) \quad (1)$$

$$\frac{\partial F}{\partial y} = \frac{x^3}{y} - 2y \quad (2)$$

Lấy tích phân (1) theo x và lấy tích phân (2) theo y ta có:

$$F = x^3(1 + \ln y) + C_1(y)$$

$$F = x^3 \ln y - y^2 + C_2(x)$$

So sánh 2 biểu thức ta thu được

$$F = x^3(1 + \ln y) - y^2$$

Vậy nghiệm tổng quát của phương trình vi phân toàn phần là:

$$x^3(1 + \ln y) - y^2 = C \quad \text{với } C \text{ là hằng số tùy ý}$$

Câu 6. (1.5 điểm).

Giải phương trình đặc trưng: $k^2 + 1 = 0$ cho ra 2 nghiệm $k_1 = i, k_2 = -i$. Đặt $y_1 = \cos x, y_2 = \sin x$

Vế phải có dạng $e^{\alpha x} P_n(x) \cos \beta x$ với $\alpha = 1, \beta = 0, n = 1, \alpha + i\beta = 1$ là nghiệm bội 0 của phương trình đặc trưng. Vậy ta tìm nghiệm riêng dạng:

$$y_r = (ax + b)e^x$$

với a, b là các hằng số cần tìm. Ta có:

$$y_r' = (ax + a + b)e^x$$

$$y_r'' = (ax + 2a + b)e^x$$

Thay vào phương trình vi phân có:

$$(2ax + 2a + 2b)e^x = xe^x$$

Cân bằng hệ số 2 vế, giải ra có $a = \frac{1}{2}, b = \frac{-1}{2}$. Vậy $y_r = \frac{(x-1)e^x}{2}$. Nghiệm tổng quát có dạng:

$$y = C_1 y_1 + C_2 y_2 + y_r = C_1 \cos x + C_2 \sin x + \frac{(x-1)e^x}{2}$$